



Protocol internationale pleegzorg

Een overzicht van rollen, taken en verantwoordelijkheden

Opgesteld door:



Ministerie van Justitie
en Veiligheid



Inleiding

Internationale pleegzorg betekent dat een kind dat woonachtig is in het buitenland, geplaatst wordt in een pleeggezin of een instelling in Nederland of vice versa. Om dit zorgvuldig te regelen is er een procedure die gevolgd moet worden. De voorwaarden waaraan deze procedure moet voldoen, zijn neergelegd in internationale wet- en regelgeving. Dit protocol beschrijft de procedure, het juridisch kader, de verschillende verantwoordelijkheden van de betrokkenen en de werkwijze die gevolgd dient te worden bij inkomende internationale pleegzorgplaatsingen.

Dit protocol is tot stand gekomen in samenwerking tussen de Centrale autoriteit Internationale Kinderaangelegenheden, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en Jeugdzorg Nederland.

Inkomende verzoeken voor internationale pleegzorgplaatsing betreffen meestal netwerk-(familie)plaatsingen voor langdurend verblijf.¹

Stappenplan internationale pleegzorgprocedure in een pleeggezin:

- Een buitenlandse autoriteit overweegt een kind in Nederland te plaatsen in een pleeggezin.
- De buitenlandse Centrale autoriteit doet de Nederlandse Centrale autoriteit hiertoe een verzoek toekomen.
- De Nederlandse Centrale autoriteit neemt contact op met de IND en gaat na of het kind in Nederland verblijfsrecht heeft.
- De Nederlandse Centrale autoriteit stuurt dit verzoek (na beoordeling) door naar een pleegzorgorganisatie die bevoegd is te opereren in de gemeente waar de aspirant pleegouders wonen met het verzoek het beoogde pleeggezin te screenen en hiervan een rapport op te stellen.
- De pleegzorgorganisatie verzoekt de gemeente waar de aspirant pleegouders woonachtig zijn om een indicatie of beschikking voor de screening.
- De pleegzorgorganisatie screent het pleeggezin en verzoekt de Raad voor de Kinderbescherming om een Verklaring van Geen Bezwaar af te geven.
- De pleegzorgorganisatie zendt het screeningsrapport en de Verklaring van Geen Bezwaar naar de Nederlandse Centrale autoriteit.
- Indien het screeningsrapport positief is en een Verklaring van Geen Bezwaar is afgegeven door de Raad, stelt de Nederlandse Centrale autoriteit een goedkeuringsverklaring op waarmee goedkeuring gegeven wordt voor de plaatsing van het kind.
- De buitenlandse (Centrale) autoriteit geeft vervolgens ook een goedkeuringsverklaring af voor de plaatsing, al dan niet d.m.v. een beslissing van de buitenlandse rechter.
- Zodra het kind geplaatst wordt, kunnen de pleegouders een aanvraag indienen om de plaatsing officieel te regelen (pleegcontract, begeleiding en betaling pleegvergoeding) bij de gemeente waar ze wonen. Hierbij worden ze ondersteund door

¹ In 2022 zijn er 14 verzoeken binnen gekomen bij de Centrale autoriteit Internationale kinderaangelegenheden. In 2021 betrof het 17 inkomende verzoeken.

de pleegzorgorganisatie waardoor ze begeleid gaan worden (en die hen al heeft gescreend).

- Wanneer te voorzien is dat de pleegzorgplaatsing een langdurig karakter heeft, of het in ieder geval wenselijk is dat de voogdij komt te liggen in het land waar het kind verblijft, kan contact worden opgenomen de gecertificeerde instelling (GI) in de betreffende gemeente. De GI kan informatie verschaffen over de wijze waarop dit plaats vindt.

Juridisch kader

Wanneer er sprake is van internationale pleegzorg vallen deze plaatsingen onder de Verordening Brussel II-ter of het Haags Kinderbeschermingsverdrag (1996). Plaatsingen binnen de Europese Unie vallen onder de Verordening Brussel II-ter.² Plaatsingen buiten de Europese Unie vallen onder het Haags Kinderbeschermingsverdrag (1996).³

Kernpunten Verordening Brussel II-ter (artikel 82)⁴ en het Haags Kinderbeschermingsverdrag (1996) (artikel 33)⁵:

- Voordat er sprake kan zijn van een internationale pleegzorgplaatsing dient er overleg te zijn tussen de Centrale autoriteiten van de betreffende landen.
- De Centrale autoriteit van het ontvangende land en het verzoekende land dienen vooraf hun goedkeuring te geven voor de plaatsing.

² De Verordening geldt voor alle lidstaten behalve Denemarken.

³ Het verzoekende land dient in die gevallen aangesloten te zijn bij het Haags Kinderbeschermingsverdrag (1996). Verzoeken van niet-verdragslanden worden niet in behandeling genomen op grond van artikel 2 van de Uitvoeringswet Internationale Kinderbescherming (2022).

⁴ Artikel 82: Plaatsing van het kind in een andere lidstaat 1. Indien een gerecht of bevoegde autoriteit overweegt het kind te plaatsen in een andere lidstaat, vraagt het, respectievelijk zij, eerst de goedkeuring van de bevoegde autoriteit van die andere lidstaat. Daartoe dient de centrale autoriteit van de verzoekende lidstaat aan de centrale autoriteit van de aangezochte lidstaat waar het kind zal worden geplaatst, een verzoek om goedkeuring te zenden, dat vergezeld gaat van een verslag over het kind, samen met de redenen voor de voorgestelde plaatsing of zorgverstrekking, informatie over eventueel voorgenomen financiering en elke andere informatie die het relevant acht, zoals de verwachte duur van de plaatsing.

⁵ Artikel 33: Indien een ingevolge de artikelen 5 tot en met 10 bevoegde autoriteit de plaatsing van het kind in een pleeggezin of in een instelling dan wel de verstrekking van zorg aan het kind door middel van kafala of een overeenkomstig rechtsinstituut overweegt en indien deze plaatsing of zorg dient plaats te vinden in een andere Verdragsluitende Staat, pleegt zij eerst overleg met de Centrale Autoriteit of een andere bevoegde autoriteit van laatstgenoemde Staat. Daartoe verstrekt zij een rapport over het kind, vergezeld van de redenen voor de voorgestelde plaatsing of zorg.

2. De beslissing over de plaatsing of de verstrekking van zorg mag in de verzoekende Staat slechts worden genomen indien de Centrale Autoriteit of een andere bevoegde autoriteit van de aangezochte Staat heeft ingestemd met de plaatsing of de zorg, met inachtneming van het belang van het kind.

- De plaatsing voldoet aan de nationale wet- en regelgeving van het ontvangende land en het verzoekende land.
- Voor plaatsingen binnen de Europese Unie geldt op grond van de Verordening een dwingende termijn: Het besluit tot verlening of weigering van de goedkeuring wordt uiterlijk drie maanden na de ontvangst van het verzoek toegezonden aan de verzoekende centrale autoriteit.

*Uitvoeringswet Internationale Kinderbescherming 2022
(Artikel 10)*

1. *In geval van plaatsing van een kind vanuit een andere staat in Nederland of verstrekking van zorg aan een zodanig kind in een pleeggezin of in een instelling in Nederland ingevolge artikel 33 van het verdrag dan wel artikel 82 van de verordening, dient de instemming dan wel goedkeuring, bedoeld in de genoemde artikelen, te worden gegeven door de centrale autoriteit, bedoeld in artikel 4, eerste lid.*
2. *De instemming dan wel goedkeuring, bedoeld in het eerste lid, wordt eerst gegeven nadat de centrale autoriteit, bedoeld in artikel 4, eerste lid, van de bevoegde autoriteit van de staat van herkomst van het kind een gemotiveerd verzoek heeft ontvangen, vergezeld van een rapport betreffende het kind, en*

nadat zij de volgende bescheiden heeft ontvangen, welke bescheiden zij toezendt aan de bevoegde autoriteit van het land van herkomst van het kind:

- a. *een schriftelijke verklaring van de personen of de instelling bij welke de plaatsing of de verstrekking van zorg dient plaats te vinden, waaruit hun instemming dan wel goedkeuring blijkt;*
- b. *indien gewenst, een rapport waaruit de geschiktheid van de pleegouder tot het verstrekken van pleegzorg aan het kind blijkt;*
- c. *indien van toepassing, bescheiden waaruit blijkt dat het kind vergunning heeft of zal verkrijgen om Nederland binnen te komen en met het oog op de plaatsing of de verstrekking van zorg een verblijfsrecht in Nederland heeft of zal verkrijgen.*

Jeugdwet

Artikel 2.4 van de Jeugdwet bepaalt dat de gemeenten verantwoordelijk zijn voor de voorzieningen op het gebied van jeugdhulp binnen hun eigen gemeente conform het woonplaatsbeginsel.⁶ Gemeenten hebben vervolgens conform hetzelfde artikel een plicht om jeugdhulp te leveren wanneer een kind dit nodig heeft. Artikel 5 regelt de aspecten die gaan over pleegzorg, waaronder de wettelijke criteria voor pleegouders, de pleegzorgbegeleiding en de voorwaarden waaraan een pleegzorgplaatsing moet voldoen.

⁶ Een uitleg van het huidige woonplaatsbeginsel is te vinden op <https://vng.nl/artikelen/woonplaatsbeginsel-jeugdhulp-0>.

Verantwoordelijkheden van de betrokken organisaties

Centrale autoriteiten

De Centrale autoriteiten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de bepalingen van de Verordening Brussel II-bis en het Haags Kinderbeschermingsverdrag (1996). De buitenlandse Centrale autoriteit is verantwoordelijk voor het toesturen van een internationaal pleegzorgverzoek als zij van mening is dat een kind in een pleeggezin in Nederland opgevangen moet worden. Uit dit verzoek moet blijken:

- Waarom het kind gebaat is bij een plaatsing in een pleeggezin in Nederland.
- Welke mogelijkheden er zijn onderzocht en ondernomen om het kind in eigen land te plaatsen.
- Hoe het met het kind gaat en hoe het kind zich ontwikkelt.

De Nederlandse Centrale autoriteit is verantwoordelijk voor:

- Het in behandeling nemen van het betreffende verzoek, en dit door te zenden naar de Nederlandse pleegzorgorganisatie in de gemeente waar het beoogde pleeggezin woonachtig is.
- Het verstrekken van het screeningsrapport en de Verklaring van Geen Bezwaar aan de buitenlandse Centrale autoriteit.
- Het verstrekken van een instemmingsverklaring waarin wordt aangegeven dat Nederland in beginsel geen bezwaren heeft tegen de plaatsing van het kind.

Pleegzorgorganisaties

De pleegzorgorganisaties zijn in algemene zin verantwoordelijk voor de screening van de pleeggezinnen en de uitvoering van de pleegzorg (het afsluiten van een pleegcontract, de begeleiding en de betaling van de pleegvergoeding). Ook voor de internationale pleegzorgzaken heeft de pleegzorgorganisatie de volgende taken en verantwoordelijkheden:

- De screening van het beoogde pleeggezin waarin wordt onderzocht of pleegouders in staat zijn om een veilige en stimulerende omgeving te bieden.⁷
- Het opstellen van een screeningsrapport dat voldoet aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming. De Raad voor de Kinderbescherming dient, op verzoek van de pleegzorgorganisatie, een verklaring van geen bezwaar te hebben afgegeven.⁸
- Als pleegouders bij de gemeente een formele plaatsing hebben aangevraagd en de gemeente heeft dit beschikt, sluit de

⁷ Er is een landelijk kwaliteitskader voorbereiding en screening in de pleegzorg. Hieraan hebben alle pleegzorgaanbieders die lid zijn van Jeugdzorg Nederland zich gecommitteerd. Het kwaliteitskader is te vinden op: https://www.jeugdzorgnederland.nl/wp-content/uploads/2019/07/Kwaliteitskader-Vorbereiding-en-screening-in-de-pleegzorg_2019_definitief.pdf.

⁸ Wettelijk is vastgelegd, in artikel 5.1 lid 1 sub d onder de Jeugdwet, dat de aspirant-pleegouder(s) en alle inwonende van twaalf jaar en ouder een Verklaring van Geen Bezwaar (VGB) nodig hebben van de Raad voor de Kinderbescherming.

pleegzorgorganisatie een pleegcontract af, biedt pleegzorgbegeleiding en verstrekt een pleegvergoeding.⁹

Nederlandse gemeenten

In de Jeugdwet is neergelegd dat de gemeenten verantwoordelijk zijn voor de jeugdhulp binnen hun eigen gemeente. Dit geldt ook voor de internationale pleegzorgplaatsingen. Dat houdt in dat zij eveneens verantwoordelijk zijn voor de betalingen die gemoeid gaan met de internationale pleegzorgplaatsingen, inclusief de financiering van de screening.

⁹ Als de beoogde pleegouders geschikt zijn geacht en de plaatsing van het kind is gerealiseerd, hebben de pleegouders recht op pleegzorgbegeleiding en een pleegzorgvergoeding. Het contract hierover wordt tussen de pleegouders en de pleegzorginstantie afgesloten. De pleegzorginstelling draagt zorg voor de pleegzorgbegeleiding en voor de betaling van de pleegzorgvergoeding, conform de inkoopafspraken met de desbetreffende gemeente (waar de pleegouders wonen).



Veel gestelde vragen:

Vraag:

Wie is verantwoordelijk voor de betaling van de screeningskosten en de pleegzorgbegeleiding en vergoeding?

Antwoord:

De gemeente is verantwoordelijk voor de jeugdhulp binnen de eigen gemeente. De gemeente is dan ook verantwoordelijk voor de financiering van de kosten die gemoeid gaan met de internationale pleegzorgplaatsingen waarvan de aspirant pleegouders woonachtig zijn binnen de gemeente. Uitgangspunt is dat de beoogde pleegouder(s) bij de start van de plaatsing de jeugdige op hun adres inschrijven bij de gemeente. Daarna wordt pleegzorg aangevraagd en geldt voor de bepaling van de verantwoordelijke gemeente het BRP adres van de jeugdige (is adres beoogde pleegouders).

Vraag:

Is de pleegzorgorganisatie verplicht om verzoeken van de Centrale autoriteit in behandeling te nemen?

Antwoord:

Ja, deze verzoeken moeten in behandeling genomen worden op basis van de Verordening Brussel II-ter en het Haags Kinderbeschermingsverdrag (1996).

Vraag:

Vallen netwerkplaatsingen ook onder internationale pleegzorg?

Antwoord:

Ja, deze zaken dienen in behandeling genomen te worden en hiervoor geldt de reguliere werkwijze.

Vraag:

Dient het gezag over het kind al geregeld te zijn voordat de plaatsing is gerealiseerd?

Antwoord:

Omdat het gaat om kinderen die nog hun gewone verblijfplaats in het buitenland hebben, is het nog niet mogelijk om vóór de plaatsing de voogdij over het kind in Nederland te beleggen. Als het kind in Nederland is geplaatst en de voogdij kan niet effectief uitgevoerd worden door een voogd in het land waar het kind vandaan komt, kan een verzoek gedaan worden bij de kinderrechter om de voogdij alhier te beleggen. Dit komt met name voor bij langdurige plaatsingen. Dit verzoek zal gedaan moeten worden door een Gecertificeerde Instelling of de Raad voor de Kinderbescherming. Indien nodig kan de Nederlandse Centrale autoriteit hierover om advies gevraagd worden.

Vraag:

Ziet de regelgeving op langdurige of kortdurende pleegzorg?

Antwoord:

Beiden. Doorgaans gaat het echter om plaatsingen die langer zijn dan zes maanden. Bij verlenging van plaatsingen dient opnieuw om instemming dan wel goedkeuring van de Centrale autoriteiten te worden verzocht.

Vraag:

Vallen kafala plaatsingen ook onder de pleegzorgprocedure?

Antwoord:

Ja, ten aanzien van kinderen waarvoor een kafala procedure loopt in het land waar het kind vandaan komt, dient de internationale pleegzorgplaatsingsprocedure gehanteerd te worden conform artikel 33 van het Haags Kinderbeschermingsverdrag (1996).

Vraag:

Moet de IND betrokken worden bij internationale pleegzorgplaatsingen?

Antwoord:

In die gevallen waar het een kind geen EU-burger is en geen verblijfsrecht heeft in Nederland, dient de IND vooraf in te stemmen met de plaatsing. De pleegzorgorganisatie is hier niet verantwoordelijk voor. De Centrale autoriteit neemt hierover contact op met de IND.